

Veiledning – anbefalte vedtekter for verdipapirfond

Generelt

Styret i Verdepapirfondenes forening fastsatte 16. februar 2012² en bransjeanbefaling om anbefalte vedtekter for verdipapirfond. Anbefalingen dekker de nye lovkravene til vedtektenes innhold (vpfl § 4-4). Anbefalingen erstatter de tidligere standardvedtektene (som Finanstilsynet har besluttet ikke å videreføre). Anbefalingen er ment som et hjelpemiddel ved utformingen av vedtekter for verdipapirfond. En viktig intensjon med anbefalingen er å bidra til en rask saksbehandlingsprosess i Finanstilsynet (ved at samme mal benyttes). Det understrekes imidlertid at så lenge lovens krav til vedtektenes innhold er oppfylt, så er det anledning til å utarbeide vedtekter som fraviker denne anbefalingen.

I anbefalingen er det inntatt åpne klammer [...] og klammer med tekst. Disse angir at det skal settes inn informasjon som er spesifikk for det enkelte fond. Hjelpetekst i kursiv (som kan være inntatt som hjelpeoverskrift eller inngå i klammer/parenteser) angir hvilken type informasjon som skal fylles inn.

Tekst i kursiv som begynner med *Dersom* skal bare tas inn hvis det er relevant for det aktuelle fondet. Enkelte steder er det videre angitt ulike alternativer (merket *eventuelt* eller *enten/eller*) som kan tas inn avhengig av hva som er relevant for det aktuelle fondet.

Alle hjelpetekster og uaktuelle alternativer skal fjernes i endelige vedtekter.

I det følgende gis det en omtale av de syv paragrafene som anbefalingen inneholder.

§ 1 Verdepapirfondets og forvaltningsselskapets navn.

I første ledd skal fondets og forvaltningsselskapets navn inntas. I annet ledd skal det angis at fondet er regulert i medhold av verdipapirfondloven.

§ 2 UCITS-fond/nasjonalt fond

Overskriften tilpasses fondstypen (dvs. stryk det som ikke passer).

For UCITS-fond er det angitt tre ulike alternativer som beskriver hvilken hovedtype UCITS-fondet tilhører ("ordinært" UCITS-fond, "statspapirfond" eller tilførringsfond). Dersom fondet er et tilførringsfond, skal navnet på mottakerfondet angis.

For nasjonale fond med særskilt plasseringsstrategi (dvs. verdipapirfond som har samtykke til å fravike lovens alminnelige plasseringsbestemmelser) skal det gjennom avkryssing angis hvilke av plasseringsreglene i lovens kapittel 6 som det er gitt samtykke til å fravike. Hvis aktuelt, skal det også angis hvilke av verdipapirfondforskriftens plasseringsbestemmelser i kapittel 6 som det er gitt samtykke til å fravike.

Videre skal det angis dersom fondet har begrenset inngang og/eller utgang, eller er et fond med begrenset krets av innskytere.

¹ Oppdatert om krav til omtale av sving prising i vedtekter per november 2015

² Revidert anbefaling vedtatt av styret 4. mai 2012, 12. september 2012 og 25. november 2015.

Dersom fondet har andelsklasser (uavhengig av om fondet er et UCITS-fond eller et nasjonalt fond), angis dette og henvises til nærmere omtale i vedtektenes § 7.

§ 3 Regler for plassering av verdipapirfondets midler

I henhold til vpfl § 4-4 første ledd punkt 1, skal vedtektene angi regler for plassering av fondets midler etter vpfl kapittel 6. De anbefalte vedtektene er på denne bakgrunn knyttet tett opp til, og følger rekkefølgen til plasseringsbestemmelsene i vpfl kapittel 6. Det skilles mellom de krav som gjelder for UCITS-fond, og de unntak fra disse kravene som nasjonale verdipapirfond kan få samtykke til.

Tilføringsfond (dvs. UCITS-fond som følger reglene etter vpfl § 6-12), trenger ikke fylle ut punkt 3.3, 3.4 og 3.5. Tilføringsfond skal kun fylle ut punkt 3.1, 3.2, 3.6 og 3.7. Det er tilføringsfondets plasseringer (og ikke mottakerfondets) som skal angis.

3.1 Fondets investeringsområde og risikoprofil

Fondets hovedklassifisering (i henhold til foreningens definisjoner i [bransjestandardene for informasjon og klassifisering](#)) skal angis. Det skal dessuten opplyses om hvilke papirer og markeder fondet i hovedsak vil investere i. (For eksempel: "Fondet er et aksjefond som hovedsakelig investerer i egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs"). Det skal opplyses om at fondets investeringsmandat er nærmere angitt i prospektet.

I lovforarbeidene ([Prop. 149 L \(2010-2011\)](#) side 134) er det vist til at detaljerte opplysninger om fondets risikoprofil vil framgå av fondets Nøkkelinformasjon, herunder angivelse av fondets plassering på risiko- og avkastningsindikatoren. Det uttales i forarbeidene at fondets risikoprofil er en så sentral egenskap at det bør opplyses om denne også i vedtektene. Dette innebærer at det må være konsistens mellom den plassering fondet forventes å ha på risiko- og avkastningsindikatoren i Nøkkelinformasjon, og den informasjon som skal gis om risikoprofil i fondsvedtektene. Det anbefales på denne bakgrunn at det i vedtektene angis om fondets risikoprofil *typisk* (eller *normalt*) kjennetegnes av forholdsvis høy, moderat eller forholdsvis lav volatilitet (svingningsrisiko). Eksempelvis vil et aksjefond som normalt forventes å ligge i kategori 6 eller 7 på risiko- og avkastningsindikatoren, typisk kjennetegnes av forholdsvis høy volatilitet.

Det anbefales samtidig at det gis en henvisning til den nærmere beskrivelsen av fondets risikoprofil i fondets Nøkkelinformasjon.

3.2 Generelt om investeringsområde

Gjennom avkryssing skal det i første ledd angis hvilke finansielle instrumenter som fondet kan plassere i.

I annet ledd angis at fondet i tillegg kan besitte likvide midler.

Dersom fondet har angitt at det kan plassere i verdipapirfondsandeler, skal det i tredje ledd angis at slike plasseringer sammen med fondets øvrige plasseringer vil være i samsvar med disse vedtektene. Det skal videre angis hvorvidt fondets plasseringer i andre verdipapirfond er begrenset til maksimalt 10 prosent av fondets midler. Dette er knyttet opp til vpfl § 6-2 første ledd som krever at et UCITS-fonds plasseringer i andre verdipapirfond skjer i fond som etter sine vedtekter selv kun kan plassere maksimalt 10 prosent av fondets midler i andre verdipapirfond. UCITS-fond som ønsker at andre UCITS-fond skal kunne plassere midler i fondet, må derfor begrense sin egen adgang til å plassere i andre verdipapirfond til maksimalt 10 prosent av fondets midler.

UCITS-fond som kan plassere i andre verdipapirfond må videre angi at plassering i nasjonale verdipapirfond oppfyller betingelsene i vpfl § 6-2 annet ledd og samlet ikke utgjør mer enn 30 prosent av fondets eiendeler. Dette må også angis av UCITS-fond som har begrenset sin egen adgang til å plassere i andre verdipapirfond til 10 prosent (slike fond må angi at plasseringen i nasjonale verdipapirfond ikke utgjør mer enn 10 prosent). For nasjonale fond som fraviker bestemmelsen i vpfl § 6-2 annet ledd, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

UCITS-fond som kan plassere i andre verdipapirfond, må videre angi at fondene som det plasseres i, selv er begrenset til å plassere maksimalt 10 prosent av fondets midler i andre verdipapirfond. For nasjonale fond som fraviker denne bestemmelsen, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

UCITS-fond som kan plassere i pengemarkedsinstrumenter må angi at disse instrumentene normalt handles på pengemarkedet, er likvide og kan verdifastsettes til enhver tid. For nasjonale fond som fraviker denne bestemmelsen, må det angis på hvilken måte bestemmelsen er fraveket.

Dersom fondet (uavhengig av om det er et UCITS-fond eller nasjonalt fond) kan plassere i derivater, må det angis hvilke derivatinstrumenter som kan anvendes og hva som vil være underliggende til derivatene. Videre skal det angis hvilken effekt derivatbruken vil gi for forventet risiko og forventet avkastning. Dersom fondet kan øke sin risiko ved bruk av derivatstrategier, skal fondets grense for eksponering i derivater angis.

3.3 Krav til likviditet

Gjennom avkrysning angis i første ledd hvor de finansielle instrumentene som fondet kan plassere i omsettes. Fond som investerer i finansielle instrumenter som omsettes på børs eller annet regulert marked utenfor EØS, må angi hvilke markeds plasser som er aktuelle. Denne angivelsen kan for eksempel skje ved å angi område (f.eks. "*alle børser og regulerte markeds plasser i verden*"), medlemsorganisasjon (f.eks. "*alle børser og regulerte markeds plasser i OECD-området*") eller indeks (f.eks. "*alle børser eller regulerte markeder i stater som til enhver tid inngår i referanseindeksen [...]*").

UCITS-fond som plasserer i pengemarkedsinstrumenter som ikke omsettes på børs eller annet regulert marked, må i annet ledd angi at slike plasseringer skjer i henhold til de krav som følger av vpfl § 6-5 annet ledd.

Videre må UCITS-fond som plasserer i unoterte derivater angi i tredje ledd at disse omsettes på annet marked enn angitt i første ledd.

For UCITS-fond som plasserer i andre finansielle instrumenter eller pengemarkedsinstrumenter enn det som er angitt i første og annet ledd, må det angis at slike plasseringer er begrenset til maksimalt 10 prosent av fondets midler.

For nasjonale fond som har samtykke til å fravike likviditetskravene etter vpfl § 6-5, må det i siste ledd angis hva dette samtykket innebærer.

3.4 Plasseringsbegrensninger – fondets midler

Første ledd angis for samtlige verdipapirfond.

UCITS-fond må angi hvorvidt fondets plasseringer skal følge plasseringsbegrensningene i vpfl §§ 6-6 og 6-7 eller vpfl § 6-8 (indeksfond). UCITS-fond som har tillatelse etter vpfl § 6-7 tredje ledd (statspapirfond), må beskrive disse plasseringsbegrensningene nærmere.

Siste ledd gjelder for nasjonale fond som har samtykke til å fravike § 6-6 og /eller § 6-7. Her må det angis på hvilken måte disse plasseringsbegrensningene er fraveket.

3.5 Plasseringsbegrensninger – eierandel hos utsteder

UCITS-fond må angi at plasseringene skal være i samsvar med plasseringsbegrensningen etter vpfl § 6-9, mens nasjonale fond som har samtykke til å fravike denne bestemmelsen, må angi på hvilken måte bestemmelsen fravikes.

3.6 Utlån

Her skal det angis om fondet kan låne ut finansielle instrumenter. Dersom fondet kan låne ut, skal det angis at samtlige inntekter fra utlån skal tilfalle fondet.

3.7 Fond i ett fond

Dette punktet er kun relevant for tilføringsfond som følger vpfl § 6-12 ("master-feeder"). Tilføringsfond skal kun fylle ut punkt 3.1, 3.2, 3.6 og 3.7. Det er tilføringsfondets plasseringer (og ikke mottakerfondets) som skal angis.

§ 4 Fondets behandling av realisasjonsgevinster og utbytte

Opplysningene som skal gis i denne paragrafen er felles for UCITS-fond og nasjonale fond.

Dersom fondet har andelsklasser med ulike vilkår for utdeling og reinvestering, skal det gis en henvisning til at disse vilkårene er omtalt i vedtektenes § 7.

For alle øvrige fond skal det angis om realisasjonsgevinster utdeles andelseierne eller reinvesteres i fondet. Dersom realisasjonsgevinster utdeles, skal det angis hvilke realisasjonsgevinster, hvor ofte utdelingen skjer og hvorvidt utdelingen skjer til andelseierne registrert i fondets andelseierregister per det tidspunktet gevinstene ble realisert eller annet tidspunkt.

Tilsvarende skal det angis om utbytte utdeles eller ikke. Dersom utbytte utdeles, skal det angis om utbytte utdeles som aksjeutbytte, renteinntekter eller annet. Videre skal det angis hvor ofte utbytte utdeles og hvorvidt utdelingen skjer til andelseierne registrert i fondets andelseierregister per det tidspunktet utbyttet utdeles til fondet eller annet tidspunkt.

Videre er det angitt to alternativer som kan benyttes dersom utdeling av realisasjonsgevinst og/eller utbytte skal avgjøres av styret.

Siste del av paragrafen gjelder ideelle verdipapirfond (dvs. verdipapirfond som årlig deler ut midler til frivillige organisasjoner). For slike fond skal det opplyses om hvilke organisasjoner midlene deles ut til, beløpets størrelse og tidspunktet for utdelingen, samt vilkår for fordelingen dersom flere mulige mottakere.

§ 5 Kostnader

Opplysningene som skal gis i denne paragrafen gjelder både for UCITS-fond og nasjonale fond.

I første ledd skal grunnlaget for beregningen av forvaltningsgodtgjørelsen angis, mens det i annet ledd skal angis hvilke kostnader (utover forvaltningsgodtgjørelsen) som kan dekkes av fondet.

Videre i paragrafen er det skilt mellom verdipapirfond med fast forvaltningsgodtgjørelse, og verdipapirfond som i tillegg har resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse. (Dersom fondet har andelsklasser med ulike vilkår for forvaltningsgodtgjørelsen, anbefales det at opplysningene om dette tas inn i vedtektenes § 7 og at det i § 5 tas inn en henvisning dit).

Dersom fondet har fast forvaltningsgodtgjørelse skal dette angis sammen med en beskrivelse av hvor hyppig denne beregnes og belastes. For fond uten andelsklasser skal det angis at forvaltningsgodtgjørelsen fordeles likt på hver andel i fondet, samt størrelsen på denne. For fond uten andelsklasser og som er et fond i ett fond (master feeder) eller plasserer midler i andre underfond (fond i fond), skal det opplyses om hva den samlede forvaltningsgodtgjørelsen (i fond og underfond) utgjør.

Dersom fondet i tillegg har resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse, er det angitt ulike alternativer som kan benyttes avhengig av den valgte modellen. Alternativene som angis dekker både asymmetriske og symmetriske strukturer, med og uten "gulv eller tak". (Fond med resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse, bør under omtalen av den faste godtgjørelsen, jf. avsnittet over, presisere at omtalen gjelder den faste godtgjørelsen).

Dersom fondet er et fond i ett fond eller plasserer i verdipapirfondsandeler, angis at all godtgjørelse som mottas fra underfond (mottakerfond), skal tilfalle hovedfondet (tilføringsfondet).

§ 6 Tegning og innløsning av andeler

Opplysningene som skal gis i denne paragrafen gjelder både for UCITS-fond og nasjonale fond.

Her skal det angis når fondet normalt er åpent for tegning og innløsning. Dersom fondet har tegning- og/eller innløsningsgebyr, skal det opplyses om maksimal størrelse på disse gebyrene. Dersom det benyttes sving prising ved fastsettelse av andelsverdien i fondet, skal det opplyses her³. Videre skal det fremgå at sving prising er nærmere omtalt i fondets prospekt⁴. For fond med begrenset inngang og/eller utgang, skal dette angis og det skal opplyses om når fondet er åpent for tegning og innløsning.

Videre skal fond med begrenset krets av innskytere angi dette og det skal opplyses om hvem som kan tegne andeler i fondet.

§ 7 Andelsklasser

Opplysningene som skal gis i denne paragrafen gjelder både for UCITS-fond og nasjonale fond.

Fond som ikke har andelsklasse skal kun opplyse dette.

For fond med andelsklasser anbefales at det inntas en tabell som viser hvilke type andelsklasser fondet er inndelt i, og hvilke kriterium som gjelder for de enkelte klassene. Videre skal det angis hva som kjennetegner de ulike andelsklassene, jf. vpfl § 4-4 første ledd (9).

I anbefalingen er det inntatt alternativer som kan benyttes for andelsklasser med ulik fast forvaltningsgodtgjørelse og/eller resultatavhengig forvaltningsgodtgjørelse. I tillegg er det inntatt et alternativ som kan benyttes dersom én eller flere andelsklasser har krav til minste tegningsbeløp og dersom én eller flere andelsklasser har utdeling av realisasjonsgevinst og/eller utbytte.

³ Se likelydende brev fra Finanstilsynet til forvaltningsselskaper datert 17. september 2015.

⁴ Nærmere beskrivelse og eksempel på informasjon til andelseiere i prospekt ved bruk av sving prising, er inntatt i Verdipapirfondenes forenings veiledning til bransjestandard for rutiner ved tegning og innløsning.